

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 660.— Negyed évre K 170.—
Fél évre „ 340.— Egy óra „ 60.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.
TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség — — 10-20

Bethlen deignálását szombatra várják

130 tagja lesz az egységes pártnak

Budapest, nov. 17. A politikai kihallgatások során a mai napon a kormányzó előtt megjelentek nagyatyádi Szabó István, Haller István, báró Ghillányi Imre, Mayer János, Simonyi-Semadam Sándor, Hegyeshalmy Lajos és gróf Klebansberg Kunó. Holnapra Bernolák Nándor dr. Schandl Károly, Lukovich Aladár, báró Perényi Zsigmond, Thury Béla és sokoropátkai Szabó István kaptak meghívást.

Botlik József a kormányzótól távozóban a következő kijelentést tette:

Véleményem szerint az új pártalakulás, az egységes párt, feltétlenül sikerülni fog és hiszem, hogy a kiscgazdapárt a maga egészében támogatni fogja. Ez a pártalakulás látva lesz a konszolidációt teljesen kiegészítő és a társadalmi békét is megteremtő. Alkotmányjogi kérdések szerintem az új párt programjából kiküszöbölendők, természetes azonban, hogy a kormányzatnak a detronizálásról szóló 1921: XLVII. t.-c. alapján kell állnia. Legfontosabbnak tartom a választójogi reform megalkotását, amely után szerintem a nemzetgyűlés további együttmaradásának nincs jogsultsága.

A kiscgazdák új tiz pontja

A kiscgazdapárt ma este bizalmas értekezletet tartott, amelyen nagyatyádi Szabó István miniszter közölte a kormányzói kihallgatások lefolyását. Az a vélemény alakult ki, hogy a párt támogatja Bethlent az egységes párt megalakítására irányuló törekvésében. A helyzetet úgy ítéli meg, hogy Bethlen elsősorban a kiscgazdapárt csatlakozására számít és a kereszténypártból legfeljebb 20—25 képviselő részvételét kívánja. Ezek szerint az egységes párt a disszidensekkel együtt körülbelül 130 tagot számlálna. A kiscgazdák azt hiszik, hogy elsősorban Pekár Gyula, Kontra Aladár és híveik lépnek be az egységes pártba, azonban azt, hogy kik azok a kereszténypárti képviselők, akik Pekár és Kontra híveinek vallják magukat, senkinek sem tudja megmondani. Némelyek szerint Huszár Károly és szűkebb környezeté szintén hajlandó csatlakozni, a Haller-frakció magatartása még bizonytalan, viszont a kereszténypárt szélső jobbszárnyának csatlakozása ellen élesen állást foglalnak. Ugy tudják, hogy Bethlen ki akarja rekeszteni az új pártból azokat, akik

Apponyi deklarációját annak idején aláírták és akiknek szélső legitimista álláspontja egyébként is közismert. A kiscgazdapártban meg vannak győződve, hogy Bethlen deignálása szombaton megtörténik.

A teljes támogatás bejelentése mellett a kiscgazdapárt ezúttal is megfogalmazta azokat a feltételeket, amelyekhez támogatását köti. Ezek szerint a kormány levonja a legutóbbi restaurációs kísérlet konzekvenciáit és e célból:

1. A nemzeti hadsereg kötelékéből elbocsátja a megbízhatatlan elemeket.
2. A polgári adminisztráció terén is erélyes kézzel fog hozzá a tisztítás munkájához, hogy az országot többé hasonló meglepetés ne érhesse.

3. Az új párt programjában kijelenti, hogy az 1921: XLVII. t.-c. alapján áll és a legélesebben fordul szembe mindazokkal a kísérletekkel, amelyek ennek a törvénytnek az erejét gyengíteni akarják.

4. Az új párt teljes egészében átveszi a kiscgazdapárt ismeretes 10 pontjában lefektetett feltételeket.

5. Tárgyi és személyi garanciákat nyújt a párt programjának végrehajtására.

6. Sürgősen hozzálat a földreform és a házhelyekről szóló törvény megvalósításához.

7. A közjogi reformok sorát a választójogi törvénnyel nyitja meg, amelynek keretein belül bizonyos szűkítéseket visz keresztül, elsősorban a nők szavazati jogának kihagyását.

8. A szabadságjogok helyreállítását a párt nem kívánja külön hangsúlyozni, mert az a véleménye, hogy a pártnak e kérdésben elfoglalt álláspontja közismertes. A szabadságjogok és a jogrend helyreállítását a párt e pillanatban azért sem kívánja külön hangsúlyozni, miután attól tart, hogy karlista körök ezt a maguk céljaira igyekeznének kihasználni.

9. A személyi kérdések tekintetében a párt ragaszkodik Ráday távozásához, mert a hozzáfűzött reményeket nem váltotja be, a közigazgatási anarchia megszüntetését egy lépéssel sem vitte előre, ezzel szemben a főispáni karban olyan változtatásokat eszközölt, amelyeket a párt súlyos sérelmének tekint.

10. A párt követeli számáránvónak megfelelő képviseletét az új kabinetben.

A követelésekben ezek szerint nincs benne Tomcsányi távozás, bár ezt minden oldalról kívánják.

Információnk szerint a kiscgazdapártban ma este kialakult felfogásban az egész párt kivétel nélkül egységes és miután Nagyatyádi közölte, hogy Bethlen nem kívánja az egységes pártból kirekeszteni az ugynevezett szélső szabad királyválasztókat, a Hencz, Dömötör, Kovács J. István-féle frakció is csatlakozik a párt többségének álláspontjához.

A ma esti bizalmas megbeszélésről egyébként a következő kommunikét adták ki: A kiscgazdapárt hajlandó a kibontakozást támogatni, programjának sérelme nélkül. Befejezett helyzet elé a párt nem enged magát állítani.

A kereszténypárt kívánságai

Budapest, nov. 7. A kereszténypárt ma este Haller István elnöklésével értekezletet tartott. Haller István beszámolt a legutóbbi politikai eseményekről, a kormány lemondására vonatkozó kérdésekről, ismertette a pártnak a kormányzópárt alakítására vonatkozó felfogását és felhívta a párt tagjait, hogy a kormány jelenlévő tagjainak informálása céljából adják elő kívánságaikat.

A vitában Vass József, Bleyer Jakab, Lingauer Al-

bin, Ernszt Sándor, Huszár Károly, Bernolák Nándor, Milotay István és Taszler Béla vettek részt. Valamennyien kimerítően foglalkoztak a köztudomásra jutott tervvel, amelyek a jövő kormányzatra vonatkoznak, azonkívül foglalkoztak azokkal a panaszokkal, amelyek bizonyos aktuális kérdések kezelését illetően elhangzottak. Több oldalról kommentálták a miniszterelnök ma megjelent nyilatkozatát és annak különösen a felekezeti kérdések, valamint a rémhírek terjesztésére vonatkozó részét.

Az értekezlet informatív jellegű lévén, határozatot nem hozott, hanem a jelenlévő minisztereket, valamint a pártelnökséget felhívta, hogy az ügyvivő miniszterelnököt részletesen informálja az elhangzott felszólalásokról, hogy a kormányzati program összeállításánál kívánságaikat és észrevételeiket megfelelően honorálja.

Taszler Béla indítványára elhatározták, hogy a Csehszlovákiában letartóztatott magyar állampolgárok, valamint Windischgrätz herceg letartóztatása ügyében a párt a külügyi kormányzathoz fordul és felkéri, hogy a diplomáciai lépéseket a letartóztatott magyar állampolgárok ügyében tegye meg.

Apponyi válasza Bethlennek

Budapest, nov. 17. Apponyi Albert gróf ma Bethlen István gróf miniszterelnök tegnap esti nyilatkozatára válaszolva, a következőket jelentette ki:

— A miniszterelnök ur kérdezi: Mit értek én az alatt, hogy a kormányzatnak nincs megtámadási lehetősége felülálló erkölcsi és jogi bázisa? Pedig erre a kérdésre megtalálhatta volna a választ nyilatkozatának azon részében, amely szerint az én legitimizmusomnak egyik indító oka az, hogy egyedül a jogfolytonosságon alapuló törvényes királyság bír azzal a belső erővel, amely nem fél a szabadságtól. A megtámadhatatlan erkölcsi bázis hiánya tehát az én nyilatkozatomban nem erkölcsi defektust jelent. Ezt a helyzetet pedig a detronizációs törvény igenis súlyosbította, mert ezzel — mint a nemzetgyűlésen kifejtettem — a kormányzat forradalmi alapra helyezkedett.

— A miniszterelnök ur azt mondja továbbá rólam, hogy én a jogrendet fenyegető jelenségeket említve, a kormányt azok dédelgetésével vádoltam, de a vád bizonyításával adós marad-

tam. Ezzel szemben ismét kénytelen vagyok nyilatkozatomat idézni. Ebben azt mondtam: „Törvénytelen karhatalmi cselekmények dédelgetésében valóban volt részünk az utolsó években. Aki a Britannia-esetre emlékszik ezt a tételt aligha fogja be nem bizonyítottnak, vagy merő pletykán alapulónak minősíteni”. Ezután folytattam: A legutolsó időben úgy látszott, hogy a kormányzatban felébredt az energia azok letörésére, ma azonban minden jel odamutat, hogy újabb kitörésekkel van dolgunk, amelyeket a hatalom megtekinni vagy nem akar, vagy nem tud”.

— Hol van itt a dédelgetés vádja? Csak energia-hiányról van szó és az egész beállítás inkább figyelmeztetés, mint vád, amely a tettekben való cáfolatot szívesen veszi. Az energia hiányának, vagy az energia nem kellő módon való tárgyalásának vádját pedig megindokolja az a félhivatalos cáfolat, amely tagadja azt a kormányzat tulajdonított szándékot, hogy a törvényes alappal nem bíró fegyveres alakulatokat lefegyverezze.

— Hát itt eljutottunk a punctum salienshez. *Nem kívánom senkinek törvényes alap nélküli üldözését*, mint azt a miniszterelnök ur rólam feltételezni sziveskedik, amely feltevés azonban csak mosolyt kelthet, hanem *igenis kívánom minden irreguláris, törvényen nem alapuló, törvényes rendeltetéssel nem bíró karhatalmi szervezet lefegyverzését, mert ilyenek létezése ma-*

Bethlen viszonzása

Budapest, nov. 17. Gróf Bethlen István miniszterelnök a MTI. munkatársa előtt Apponyi Albert gróf mai közléssel kapcsolatban a következő nyilatkozatot tette:

— Azt mondja Apponyi Albert gróf, hogy a kormányzat nélküli a szilárd erkölcsi és jogi alapot, mert „egyedül a jogfolytonosságon alapuló törvényes királyság bír azzal a belső erővel, amely nem fél a szabadságtól”. Részemről szívesen elismerem, hogy a jogfolytonosságon alapuló királyság egy jogcímrel többel rendelkezik mint minden más királyság. Azonban mindamellett azt hiszem, hogy a szabadság kérdéséhez annak semmi köze nincs. A szabadság mérve nem ettől a feltételtől, hanem attól függ, vajon vannak-e az államban olyan baloldali, de jobboldali forradalmárok is s hogy milyen erővel rendelkeznek azok, akik tekintet nélkül a haza érdekére, készek a nemzetet is feláldozni rögeszméjüknek. Tapasztalatom szerint Magyarországon mindkét oldalon vannak ugyan a jelen pillanatban még ilyen forradalmárok, de erőtleneik és kétségbeesett erőlködéseik sem lesznek képesek az ország higgadt közvéleményét újabb puccsokba, vagy forradalmakba belekergetni.

Nem félnék tehát a szabadságjogok nagyobb mérvétől se és dacára e vértelen erőlködéseknek, a jövő kormányzatnak felfogásom szerint az lesz egyik feladata, hogy a szabadságjogok nagyobb mérvét tegye lehetővé, mint az idáig történt. Ami viszont Apponyi Albert gróf azon állítását illeti, hogy a kormány a detronizációs törvénnyel forradalmi alapra helyezkedett, erre válaszul az, hogy arra az alapra, amelyen a detronizáció elkerülhetetlenné vált, a kormányt nem én, hanem Apponyi Albert gróf azon politikai barátai szorították, akiknek elvakult szenvedélye, valamint vétkes lázadása idézte elő a jelenleg Apponyi Albert gróf rekriminációival találkozó helyzetet. Ezekkel az urakkal szemben Apponyi Albert grófnak eddig nem volt és úgy látszik ma sincsen egy szava sem. Pedig a detronizáció az ő cselekvésüknek, ugyszólván egyedül az ő fellépésüknek, minden serdültebb gyermek által is előrelátott következménye volt.

Ezeket a felelőtlen cselekményeket nem a kormány dédelgeti és dédelgette, hanem azok a politikusok, akik ma a kormányt akarják minden áron bünbakul odaállítani és ernye-

gában is állandó veszélye a jogrendnek és semmiféle rendezett országban meg nem tűrhető. A meddig a kormány magát erre el nem határozta, gyengeséget látok benne a jogrend megvédésében, ami semmiféle nagyhangú kijelentéssel el nem palástolható, mert csak a színtomákról beszél, de a baj gyökeréig nem tud vagy nem akar hatolni.

detlenül keresik a kormány szemében a szálkát, míg a politikai barátai által a nemzet lábai közé dobott gerendák között botorkálnak.

A forradalom vádját tehát nem vállaljuk, mert az nem forradalmár, aki a nemzet léte ellen irányuló könnyelmű merényletet letöri. Azt hiszem akkor volnánk méltán a vádlottak padjára illethetők, ha nem úgy jártunk volna el, amint cselekedtünk.

És térjünk a sokat hánytorgatott *jogrendre*.

Apponyi Albert gróf kívánságai most már oda zsurognak össze, hogy *minden irreguláris, törvényes rendeltetéssel nem bíró karhatalmi szervezet lefegyvereztessék*, mert ilyenek létezése önmagában állandó veszélyeztetése a jogrendnek és semmiféle rendezett államban meg nem tűrhető. *Helyes. Teljesen egyet értek vele*, a baj csak az, hogy Apponyi Albert gróf elmulasztotta meggyőződést szerezni arról, vajon *vannak-e ilyen alakulatok és ha igen melyek azok*.

Kijelentem, hogy *Magyarországon ma ilyenek nincsenek. Vannak szervezetek, amelyeknek egyik feladata az is, hogy szükség esetén, ha akár jobb, akár baloldali forradalom újból felütné a fejét, a törvényes kormány rendelkezésére álljanak*. Azt hiszem, ez ellen senkinek sem lehet kifogása, ha amennyiben ezek az alakulatok felfegyverkezve nincsenek. Már pedig *egyiknek sincsenek fegyvereik*. Nagyon hálás lennék Apponyi Albert grófnak, ha megjelölné és tudomásomra hozná azokat az illegális és irreguláris szervezeteket, amelyeknek fegyverek vannak a birtokában.

Ami végül a *Britannia*-esetet illeti, az még az elmúlt kormány idejében fordult elő és nem hiszem, hogy az energia hiánya a mostani kormánnyal szemben ebből az esetből kifolyólag felvehető volna.

Olyan hivatalos, vagy félhivatalos nyilatkozat pedig, amely tagadja a kormánynak tulajdonított azon szándékot, hogy a törvényes alappal nem bíró fegyveres alakulatokat lefegyverzi, sohasem adatott ki, és ha Apponyi Albert gróf ilyenről tud, az csak apokrif lehet.

Ismétlem tehát a végeredményt. A kormány nemcsak akarja, de fenn is tartja a rendet és kérem mindazokat, akik Apponyi Albert gróf példáját követve a nyilvánosság elé vádakkal lépnek, győződjék meg, mielőtt ezt tennék, állításaik helyességéről, mert nem a jogrend hiá-

nya, hanem a kritika nélkül odadobott vádak — történiék ez céltalattal vagy anélkül — azok a támpontok, amelyek egyfelől a külföldön ellenünk indított propaganda, másfelől a kis entente

Friedrich Bethlenről

Friedrich István a következőket mondta tudósítónknak Bethlen István gróf tegnapi nyilatkozatáról és a külügyi bizottság ülésén történekről:

— Legjobban szeretném, ha a miniszterelnök ur valóban alkalmas volna a nemzetgyűlésen a nép képviselőinek, hogy alapos kritikát gyakorolhassanak a mai kormányzati rendszer fölött. Ha mindaz, amit mi már hónapok óta panaszkodunk, nem felel meg a tényeknek, akkor miért nem engedi meg a mélyen tisztelt miniszterelnök ur, hogy legalább a sajtó útján megfelelően informálhassuk a közvéleményt? Miért fél a kormány a nyilvánosságtól, miért szorította meg a gyűlekezési szabadságot, miért hozta be a cenzuraterort, ha annyira rendben van a szénája?

A miniszterelnök ur nyilatkozatának kihívó hangja egyáltalán nem lepott meg, természetesen kel azonban majd találja, ha ugyanolyan hangnemben válaszolunk neki, mint amilyen hangot használt velünk szemben. Azzal pedig, hogy Apponyi grófot bántja, éppen az ellenkezőjét éri el annak, amit akar, mi csak annál nagyobb szeretettel fogjuk körülvenni a nemzetgyűlés kimagasló alakját, házánk legnagyobb fiát. A miniszterelnök ur tegnapi viselkedése

azon követelése alá adnak lovat, hogy Magyarországot le kell fegyverezni. Ilyen követelések támogatására érvek gyanánt éppen ezeket a vádakat szokták idézni.

azt mutatja, hogy neki erre a nemzetgyűlésre nincsen szüksége. Mondják, hogy Tisza is használt ilyenféle módszereket és úgy látom, hogy a kis Bethlen a nagy Tiszát akarta utánmozni. Ez azonban nem sikerült. Mondhatom, nagyon komikus volt a miniszterelnök urnak a külügyi bizottságból való kivonulása; elől ő, utána Gömbös: egészen stilszerű!

Bethlennek a választójogi reformra vonatkozólag ugyan csak csinos kis tervei lehetnek. Mit is várhatunk attól a Bethlentől, aki a múlt országgyűlésen Tisza István jogkiterjesztését is sokalta és vele szemben a reakciós álláspontot képviselte? Ez fogja a demokratikus választójogot megteremteni? Nem hiszem.

A legmulatságosabb Bethlennek az egységes párt megalakítása körül tanusított magatartása. Egyik napon a kisgazdapártra, a másik napon a kereszténypártra akarja helyezni a súlyt és ha észreveszi, hogy az egyik pártban a csatlakozásra való hajlandóság jelei mutatkoznak, rögtön feléjük rug, hogy ne csatlakozhassanak. Ebből arra következtetek, hogy Bethlen akar ugyan egységes pártot alakítani, de egészen speciális vízezen evez.

Román cáfolat a perszonal-unióról

Bukarest, nov. 17. (Orient Radio.) Bizonyos német lapok híreszteléseket terjesztettek olyan tervekről, amelyek *román-magyar perszonal-unióra* vonatkoznak. Ezek a hírek merőben *kihalmányok*. A legutóbbi események bebizonyították, hogy *Románia teljesen szolidaris politikát folytat a kis entente-tal*.

A fenti hirhez a MTI. megjegyzi, hogy *Bethlen István gróf* a MTI. munkatársa előtt tett tegnapi nyilatkozatában kifejezetten megállapította, hogy a kormányhatalommal szemben álló körök kísérleteznek többek között olyan kijelentések elterjesztésével, hogy a kormány magyar-román perszonal-uniót készít elő. Ezt mint befejezett tényt terjesztik azért, hogy a kormányt ferdeszínben tüntessék fel.

A királyi pár ellátása

Páris, nov. 17. (Havas.) A nagykövetek értekezlete ma nem, mint tévesen jelentették Károly király apanagénak módzatait állapította meg és a költségek elosztását az utódállamok között, hanem azokat a feltételeket mérlegelte, amelyek mellett Károly királynak és családjának ellátása biztosítható lehet. Az értekezlet megtette a szükségse intézkedése-

ket, hogy az illetékes kormányokat e célból gyors döntésre bírja.

Rakovszky családjának internálása

Prága, nov. 17. A Narodny Listy *Rakovszky* nevének és fiának letartóztatásával kapcsolatosan azt jelenti, hogy a Felvidéken internált magyarokat, akik jelenleg Aranyosmaróton, Érsekújváron és több felvidéki városban vannak elhelyezve, legközelebb egytől egyig Morvaországba és Sziléziába szállítják.

A cseh leszerelés

Bécs, nov. 17. A cseh leszerelés második fejezete november 19-én kezdődik és egy hétig tart. 26-án már véget fog érni a leszerelésnek ez a része is. A Felvidéken összpontosított haderőt erre az időre visszaviszik Csehországba és Morvaországba.

Cseh-magyar gazdasági tárgyalások

Bécs, nov. 17. *Benes* cseh miniszterelnök tegnapi beszédét bécsi politikai körökben úgy értelmezik, hogy ez beharangozás

Téli kabát szövetek
Feldheim Dezsónél (Frohner-ház)

Vételkényszer
nélkül mindenki saját érdekében tekintse meg

FELDHEIM DEZSÓ
minden igényt kielégítő posztógyári lerakatát
Piac-utca 67. - (Frohner-ház)

Raktára: Bel- és külföldi gyártmányu téli kabát, felöltő, öltöny és eszimanadrág-szövetek, női kosztümkelmék és szabókellékek
Eladás nagyban és kicsinyben!!

a cseh-magyar gazdasági tárgyalásoknak, amelyek most már kedvező eredményt ígérnek. Bécsi entente körök úgy tudják, hogy a csehek szentet adnak Magyarországnak, amit Magyarország viszont lisszettel fog honorálni.

Megindult a magyar-cseh vonatforgalom

Prága, nov. 17. A Prager Presse értesülése szerint Csehország és Magyarország között Párkányánán és Szobon keresztül ma ismét megindult a gyorsvonat-forgalom. Holnap ismét megindul az egész személyforgalom Magyarország felé ugyanolyan mértékben, mint a mozgósítás előtt, valamint a teljes áruforgalom valamennyi magyarországi utirányon át.

KITŰNŐ FÉRFI FEHÉRNEMŰEK FRANK EDÉNÉL

A soproni népszavazás

Bécs, nov. 17. A Neues Wiener Tagblatt értesülése szerint Sopronban december második felében mehet végbe a népszavazás. Nyugatmagyarországon a pénzkicserélés végrehajtására állami csereállomásokat fognak létesíteni. Az osztrákok számítása szerint Nyugatmagyarországon körülbelül másfél milliárd magyar korona van forgalomban, a melynek beváltására hozzávetőlegesen 10 milliárd osztrák koronára volna szükség.

Bécs, nov. 17. A Tel. Korr. jelenti: Azoknak a tárgyalásoknak folyamán, amelyeket az osztrák kormány Sopron és környékére elrendelt népszavazás módjairól folytatott, a kormány kijelentette, hogy csak akkor lesz abban a helyzetben, hogy a velencei jegyzőkönyvet jóváhagyás végett a nemzeti tanács elé terjessze, ha ígéretet kap arra nézve, hogy a népszavazási területre szövetségközi csapatokat fognak kiküldeni.

Savanyukut lesz a Burgenland székhelye

Bécs, nov. 17. A Neue Freie Presse írja, hogy a nyugatmagyarországi tartományi kormány székhelye ezuttal Savanyukut lett. A nyugatmagyarországi katonai akció vezetője Vidósin brigadéres a Neue Freie Presse-ben úgy nyilatkozott, hogy Nyugatmagyarország meg szállása eddig még minden nehézség nélkül folyt le. Délen vannak még nehézségek, amelyeknek oka főként az, hogy nem lehet oda pótlásokat küldeni. Ezeknek lekiüldése még hosszabb ideig eltarthat.

Az őszi Idényre legelőnyösebben az ARANY-BIKA divatházban

szerezheti be ruházati szükségleteit. Női ruhaszövetek, angol férfi szövetek, selymek és bársonyok, zefírek és vásznak, kötött-és trikóárúk, fehérneműk nagy választékban érkeztek. Mindenkinek érdeke raktárunkat meglátogatni. Vételkényszer nincs.

A konventi bíróság ítélete Jánosi Zoltán ügyében

A református konvent bíróságának ítélete, amely legfelső fokon bírálta el Jánosi Zoltán debreceni református lelkész régen huzódó ismeretes fegyelmi ügyét, országos feltűnést keltett. Az ítéletről szóló lapudósítások nem voltak elég világosak, mert azt adták hírül, hogy a legfőbb egyházi bíróság más parókia vállalására kötelezte Jánosit, vagyis elmozdította állásától; így azután a közönség körében az ítélet különféle értelmezésre adott alkalmat. A homályt most eloszlatja Jánosi Zoltán, aki kérdésinkre a következő választ adta:

— A valóság az, hogy politikai pártküzdelmekbe való beavatkozás címén hivatalomból elmozdítottak, fizetésemet és lakásomat elvették, feleségemmel és öt gyermekemmel együtt 23 évi hűségessé lelkézi szolgálat után kidobták a jövedelemmel ellátott tisztviselők számára is elviselhetetlen drágaság és a hideg tél nyomorúságába.

Széles körökben várják nagy érdeklődéssel az ítélet indokolását. Feltűnőnek tartják ugyanis, nemcsak egyházi körökben, hogy az egyházi bíróság immár jogerősen fegyelmi vétségnek minősítette a politikai pártküzdelmekbe való beavatkozást, holott az egyházi törvények ilyen módon meghatározott fegyelmi vétséget nem ismernek. Ezenkívül arra is hivatkoznak, hogy a politikai pártküzdelmekbe való beavatkozást semmiféle törvény sem tiltja egyik felekezeti lelkészének sem és parlamentünk történelme igen sok lelkész-politikust mutat föl mindegyik egyház köréből. — Ezek a lelkészek törvényhozói minőségükön fogva természetesen résztvettek a politikai pártküzdelmekben és egészen a legutóbbi időkig ezen senki sem akadt föl.

Ugy értesülünk egyébként, hogy Jánosi Zoltán perújítással fog élni a konventi bíróság ítélete ellen.

Rendkívüli közgyűlés a lakásrendelet miatt

A jog- és pénzügyi bizottság ülése

A jog- és pénzügyi bizottság ma délután 3 órakor ülést tartott a közgyűlés tárgysorozatának előkészítésére Vargha Elemér dr. tb. főjegyző elnöklésével.

Napirend előtt Márk Endre udvari tanácsos, nyugalmazott polgármester szólalt fel. A lapokból olvasta, hogy a rendőrség akarja kezébe venni a lakásügyek intézését az új lakásrendelet alapján. A lakásrendeletnek olyan diktatorikus intézkedései vannak, hogy ő nem merné az intézkedést a rendőrségre bízni. A főváros már megtette a lépéseket a lakásrendelet ellen. Debrecennek is fel kell emelnie tiltakozó szavát. Indítványozza, hogy a bizottság mondja ki, hogy szükségesnek látja 48 órán belül rendkívüli közgyűlés összehívását, amely feliratban tiltakozzék a lakásrendelet ellen és ugyancsak a feliratban jelentse ki, hogy amíg lakásrendelet van, addig a törvényhatóság saját kezében őhajtja tartani a lakásügyek intézését.

A bizottság az indítványt egyhangulag elfogadta. A rendkívüli közgyűlés szombaton lesz.

A szükséglakások

A tárgysorozatra áttérve, a bizottság nem járult hozzá ahhoz a javaslatához, hogy a lebontásra kerülő házak lakói számára a nyulási barakokat hozzák rendbe több mint félmillió költséggel, hanem szükséglakások céljaira a régi csapatkórházat jelölte ki.

Debrecen

mezőgazdasági kulturája

A bizottság a földmívelésügyi miniszter ama leiratával szemben, hogy pénzügyi okokból nem állíthat fel Debrecenben külön gazdasági felügyelőiséget, a mezőgazdasági bizottság megkeresésére indítványozza a közgyűlésnek, hogy újabb feliratban ismét kérje az önálló debreceni gazdasági felügyelő-

ség felállítását. A felirat indokolása. Vásáry István dr. tanácsnok javaslatára, rá fog mutatni arra, hogy a mezőgazdasági élet központja Debrecen, amelyet tehát nem lehet a megyének alárendelni. A mezőgazdasági kultúra fejlődése a Hajdúságban Debrecenből indul ki. Itt kell tehát lenni a központnak. De tudomásul kell venni egyszer már odafönt is, hogy Debrecen törvényhatósága nincs benne Hajdumegye törvényhatóságában.

Vihar a kompetencia fa körül

Több polgár felebbezett a tanács azon határozata ellen, hogy kompetencia fájukat nem kaphatják meg, mert a kitűzött határidőig nem váltották ki. A jog- és pénzügyi bizottság tagjai közt viharos vita fejlődött ki e tárgyánál. Többben amellől voltak, hogy a kompetencia jog, amelytől határidő be nem tartása címén a polgárokat elűzni nem lehet, mások azt bizonyították, hogy a kompetencia kedvezmény. Vásáry István dr. azt hangoztatta, hogy a kompetenciát el kell törölni, mert nem igazságos, hogy a házzal nem bíró polgárok fizessék meg a házzal bíró polgárok tüzelőfáját. Végül is a bizottság az előadói javaslatot fogadta el, a mely szerint jóváhagyták a tanács döntését.

Ezután még számos kisebb ügyet tárgyalt le a bizottság.

Naponként friss virstli PANETH szalámitgyár Icrakalában

FELDHEIM és WEISZ

olcsó és jó szövetek kizárólagos raktára

PIACZ-UTCA 73. SZ.

A Csokonai-kör irodalmi ünnepe

Régi jó hírnevéhez méltó módon kezdte meg a Csokonai-kör munkássága téli évadját a mai napon tartott ünnepi felolvasó üléssel. A kollégium díszterme a karzatokkal együtt szűknek bizonyult a debreceni művelt közönség és lelkes ifjúság befogadására, amely változatlan hűséggel kitart a Csokonai-kör mellett.

A kitűnően sikerült felolvasó ülés minden pontja a közönség megértésével és tetszésével találkozott. Pap Károly dr. egyetemi professor, a kör elnöke, mélyen szántó, komoly fejtegetésekben gazdag előadással nyitotta meg az ülést. Kegyeletes és megragadó szavakkal emlékezett meg a kör elhunyt elnökéről, Géressy Kálmánról. Majd világos és meggyőző érveléssel mutatott rá az irodalmi társaságok hivatására: kaput nyitni a világkultúra eredményeinek s áhitattal ápolni a nemzeti hagyományokat. A Csokonai-kör — mondta — nem kimondottan konzervatív jellegű, inkább a múlt és jelen értékeinek gyümölcsöző ki-egyenlítésén, összebékítésén fáradozik. Néhány tömör és pompásan jellemző mondatban világított rá a kulturális tényezők nemzetfentartó erejére. A tudós professor lebilincselő előadását a közönség lelkes tapsal honorálta.

Ezután Halassy Mariska, a népszerű művész, adott elő két Csokonai-verset a tőle megszokott nemes fölényű, tökéletesen kiforrott művészettel. — Grandiózus, átértő és finoman árnyaló tolmácsolásában a két Lila-dal minden rejtett szépsége felsugárzott. A publikum ezuttal is viharos ovációkban részesítette Halassyt.

Harsányi István sárospataki tanár, a kör jeles vendége, fokozott érdeklődés mellett számolt be azokról a fáradságos, hosszas, de teljes mértékben eredményes kutatásokról, amiket tanártársával, Gulyás József dral Csokonai lappangó munkáinak kinyomozása végett. A kitűnő tanár élvezetes, lelkes előadásban számolt be a tudományos kutatás egyes fázisairól s világította meg a közönség előtt a kéziratok felfedezésének irodalomtörténeti jelentőségét. Csokonainak több mint száz ismeretlen műve jut az irodalomtörténet birtokába. Harsányi szép és érdekes előadását a közönség odaadó figyelemmel halgatta és meleg tapsokkal hála-lalta meg.

Böven jutott az ünneplésből a kör másik kiváló vendégének, Gulyás József dr sárospataki tanárnak is, aki szakszerű bevezetés után a költő ujonnan felfedezett munkáiból olvasott fel megkapó részleteket. Többek között izelítőt adott Vergilius Georgicon-jának fordításából is. Csokonai a Georgicont rimes tizenkettesekben kísérelte meg átültetni, de néhány sornyi kísérlet után rimes tizenötösökbe csapott át. A klasszikus hexameternek magyar versekkel való tolmácsolásában tehát megelőzte a Homérosz t Zrinyi-versekben átköltő Baksyot.

Kardos Albert dr. a kör főtá-
kára, Csokonai atyjáról, József-
ről, a derék debreceni kirurgus-
ról, tartott mindvégig lekötő, fe-
szült figyelemmel kísért elő-
adást. Plasztikus képen állítot-
ta a hallgatóság elé az egykori
borbély céhmestert, akinek nap-
könyveit, illetve „mindenes
könyve” most került a Csokonai
kör birtokába és pedig a Sár-
vály-család jóvoltából, amely-
nek Kardos előadása keretében
meleg köszönetet mondott. A
„mindenes könyv” feljegyzései
és rajzai nyomán Kardos hiva-
tott kézzel festette meg Csoko-
nai József arcképét és frappáns
ügyességgel villantott rá azokra
a vonásokra, melyek primitív
volutában is ott hordozzák a csí-
rákat, amelyekből aztán a költő
Csokonai lángelméjének összetevői
felelnek ki. A közönség a tudományossága mellett is zama-
tos, vonzó előadást meleg ová-
cióval fogadta.

A műsor folyamán három iz-
ben is szerepelt a kollégiumi ifju-
sági énekkar, amely a kitűnő
Mácsay Sándor vezetése alatt
most is jeles képzettségről és
pontos fegyelmességről tett
tanúságot. A közönség, amely-
nek minden tekintetben tanulsá-
gos és élvezetes előadásban volt
része, a kántussal szemben sem
fukarkodott tapsaival.

Az egyetemi ifjúság, mint min-
den évben, most is lelkes ünne-
pesség keretében koszorúzta meg
Csokonai Vitéz Mihály szobrát.
Majd a Hatvan-utcai temetőbe
vonult ki, ahol Pap Károly pro-
fesszor mondott emlékbeszédet s
ékesítette virággal a költő sírját.

A budapesti tőzsde

Zürichi zárlat: 0.55

Budapest, november 17.

Az értéktőzsde az üzletidő kezdetén
bizakodó hangulattal igazodott a szil-
árd irányzathoz s így a tegnapi záró-
árfolyamoknál magasabb árakkal in-
dult az üzlet, de nem minden részvény
drágult. Árak:

Magyar Hitel 1930—80, Osztrák Hi-
tel 930—70, Jelzálogbank 225—35, Le-
számítoló 750—60, Hazai bank 660—
75, Angol-magyar 810—790, Magyar-
olasz 330—15, Keresk. bank 7400, Ált.
takarékp. 1000—990, Pesti hazai 25000—
500, Borsod-Misk. 4175—4075, Con-
cordia 4000—400, Bpesti gőzm. 6900
—800, Gizella 2875—25, Hungária 4100
—4000, Viktória 13000—100, Beocsini
7100—50, Bánya és kohó 5850—900,
Ált. község 12100—13000, Salgó 6900
—7000, Urkányi 7400—300, Ganz-
Danub. 39300, Ganz-vill. 7300—100,
Rima 2940—3025, M. Acél 3000—2950,
Schlick 1295—325, Lipták 525—45,
Láng 1550—20, Brassói 4700—475,
Hazai faterm. 6700, Nasic 22700—350,
Magyar erdő 1300—180, Országos faterm.
1280—320, Lichtig 865—85, Klo-
tild 4050—200, Karton 2975, Izzó 6075
—275, Papir 3575—675, Spódium 3225
—100, Cukor 17800—18000, Lámpa
3250—150, Östermelő 950—55, Gummi
3600—75, Telefon 4800—700, Adria
9300—100, Atlantica 3500—375, Közuti
1240—95, Déli vasút 1420—380, Levante
7900—8000, Államvasút 3550—475,
Trust 2425—340.

A valutapiac a magasabb zürichi
koronajegyzés alacsonyabb árfolya-
mokat hozott felszínre. Árak:
Napoleon 3360—3325, Font 3800—
3750, Dollár 931—960, Francia frank
72—69, Márka 4.16—4.05, Lira 38—40,
Romanov 50—53, Lei 5.94—6.25, So-
kol 10.14—10.04, Svájci frank 181.50
—182.50, Kor-dinár 12.95—12.75, Bécsi
18.50—17, Lengyel márka 22—28,
Hollandi forint 332—345.

Zürichi devizák

Zürich, nov. 17. (Zárlat.) Berlin 2.02
és fél, Hollandia 185, Newyork 528,
London 21.60, Páris 38.30, Milano
22.16, Prága 5.60, Budapest 0.55, Zág-
ráb 2.—, Bukarest 3.45, Bécs 0.18.

Szó sinncs szárazföldi leszerelésről

Az olaszok és a franciák a flottájukat is
erősíteni akarják

Washington, nov. 17. Sem
Amerika, sem a többi állam de-
legációi nem szándékoznak ha-
tározott javaslattal előállni a
szárazföldi leszerelés dolgában.
Briand már több ízben éreztet-
te, hogy a maga részéről ra-
gaszkodni fog Franciaország
jelenlegi hadseregének megtar-
tásához. Anglia és Amerika pe-
dig úgy vélekednek, hogy had-
seregük a mostani állomány
mellett a lehetőséghez képest a
legkisebb, amelyre szükségük
lehet.

Bécs, nov. 17. Washingtonból
jelenti a Neue Freie Presse: A
francia és olasz szakértők arra
az elhatározásra jutottak, hogy
országok hadi flottáját nem
csökkenteni, hanem erősíteni kel-
lene. Olaszország arra az állás-
pontra helyezkedik, hogy az ő
tengeri haderejének ép olyan
erősnek kell lennie, mint Fran-
ciaországé. Ennek okául az
olasz-part hosszúságát hozzák
fel. Az olasz kormány továbbá
a balkáni országok fegyverkezé-
sének korlátozását is el akarja
érni, hogy ezáltal minden bo-
nyodalomnak elejét vegye.

Terménytőzsde

A terménytőzsde irányzata ma kissé
vontatott volt. A kereslet élénkebb, a
kínálat tartózkodó. Árak tartottak. Az
összes felajánlott tetteket megvásá-
rolták. Nagyobb üzleteket bonnyolito-
tak le kenyérmagvakban és rozsbán.
Árpaiban malátagyárosok a szokásos
mennyiségeket vásárolták. Általában a
hangulat igen kedvetlen.

Hivatalos árak: Buza tiszavidéki
2725.60, fehérmezei és pestnegyei
2725—750, rozs 1876—900, takarmány
árpa 1850—900, sörárpa 1925—975, zab
1740—80, köles 1800—875, tengeri
2150—200, repce 31—32, korpa 1150—
175.

Előfordult kitések: Buza két vagon
2750 ab állomás, két vagon 2750 ab ál-
lomás, 5 vagon 2800 Budapestről 80
kgr-os áru, 10 vagon 2775 ab állomás,
15 vagon 2750 ab állomás, rozs egy
vagon 1900 budapesti paritással, 2 va-
gon 1900 budapesti paritással, 10 va-
gon árpa Budapestről 1950, zab 50
máza Budapestről 1730, tengeri 2 va-
gon 2200, csöves tengeri egy vagon ab
állomás 1700, 10 vagon korpa 1170 ab
állomás.

HIREK

— A budapesti lengyel követ.
Budapesti tudósítónk jelenti: A
kormányzó ma délelőtt ünnepé-
lyes kihallgatáson fogadta gróf
Szembek János lengyel követ-
et, aki megbízó levelét adta át
és bemutatta gróf Dembiczy
Kázmér követségi titkárát és
Grobiczky gróf. őrnagy. kato-
nai attasét. Az ünnepélyes ki-
hallgatásnál Bánffy Miklós gróf
külgügyminiszter és Bartha
Richárd, a kabinetiroda főnöke
működtek közre.

— Csűrös Béla képkiallítása.
Csűrös Béla festőművész no-
vember 20-án délelőtt 10 órakor
nyitja meg nagyon szépnek
ígérkező képkiallítását a ref.
főgimnázium II. em. 6. sz. alatti
műtermében.

— Jutalom Zoltay Lajosnak.
A jog- és pénzügyi bizottság
mai üléséből javaslatot tett a
közgyűlésnek, hogy Zoltay La-
jos muzeumort kiváló szolgálata-
inak jutalmazásul 15,000 ko-
rona segélyben részesítse.

Bécs, nov. 17. A Matin lon-
doni jelentése szerint ha a le-
szerelési értekezlet elvetné az
amerikai javaslatokat, Amerika
azonnal megkezdene 14 új hajó-
egységének építését azon a 16
egységen kívül, amelyek már
majdnem készen vannak.

Hughes kalandja a washingtoni asszonyokkal

Páris, nov. 17. Érdekes eset
történt a washingtoni leszerelési
konferencia keddi ülése előtt. A
delegáció már együtt volt, csak
Hughes a konferencia elnöke hi-
ányzott és találgatták, hogy
miért késik a konferencia elnöke.
Egyszer csak megjelent a terem-
ben Hughes és elmondta, hogy
egy nagy tömeg asszony állotta
el az útját, amikor a konferen-
ciára akart jönni. Körülvették és
zászlókat lobogtatva követelték,
hogy a kormány bocsássa sza-
badon a politikai vétkeseket.
Hughes csak akkor tudott szaba-
dulni, amikor ott termett egy
csapat amerikai katona és szét-
zavarta a tüntető asszonyokat.

— Vendégszónoklat a Deák
Ferenc-utcai templomban.
Dr. Goldberger Izidor tatai fő-
rabbi szombaton délelőtt ven-
dégszónoklatot tart.

— A 39-es hősök emlékünne-
pét rendező bizottság kéri az
összes Debrecenben időző volt
bajtársakat, hogy szombaton
déután 4 órakor fontos megbe-
szélésre jelenjenek meg okvetle-
nül a Bika-kávéházban. A ren-
dező bizottság ezután is kér
mindenkit, aki úgy érzi, hogy az
egykori híres debreceni ezred
hőseinek emlékével szemben kö-
telességei vannak, hogy erre a
célra szánt, még oly csekély
adományait is juttassa el Ba-
logh Sándor dr. polgármesteri
titkárhoz a városházán.

— Szabad rozskenyeret sütni.
Szóváltotta a Debreceni Függet-
len Ujság a kenyérsüítésről leg-
utóbb kiadott kormányrendelet
hiányosságait, amennyiben a
rendeletből nem állapítható
meg, szabad-e rozskenyeret is
sütni a pékeknek. Közlemé-
nyünk nyomán Zöld József tb.
tanácsnok a földművelésügyi mi-
niszteriumhoz fordult felvilágo-
sításért. Azt a felvilágosítást
kapta, hogy szabad rozslisztből
is kenyeret sütni, de ez a ke-
nyér csak „rozskenyér” meg-
jelöléssel árusítható. A rozslisz-
tet más liszttel keverni azonban
nem szabad épúgy, mint tilos a
háromfajta buzakenyér sütésére
engedélyezett három buzaliszt-
típus keverése is.

— Halálozás. Debrecen elő-
kelő társadalmában nagy rész-
vétet keltett az a hír, hogy ó-
tordai Székely Ferenc nyugal-
mazott műszaki főtanácsos ne-
je, született kardos-vaszkai
Kardos Mária tegnapelőtt vá-
ratlanul elhunyt. A köztisztlet-
ben állott uriaszony a közjő-
tékonyosság terén áldásos műkö-
dési fejtett ki. Elhunytát előke-
lő, kiterjedt család gyászolja.
Temetése ma délelőtt ment
végbe, nagy részvét mellett.

— Izr. istentisztelet a Deák
Ferenc-utcai templomban: Pén-
tek este: 4 órakor, szombat
reggel 7, délelőtt 10 órakor főt.
dr. Goldberger Izidor tatai fő-
rabbi ur vendégszónoklata.
Szombat délután 3 órakor, este
fél 5 órakor. Hétköznapokon
reggel 7 órakor, este 4 órakor.
Az előjáróság.

— A népkönyha céljaira csak
92,000 korona van rendelkezés-
re, amiből a mai viszonyok közt
nem lehetne a népkönyhat fenntar-
tani. Zöld József tb. tanács-
nok előterjesztésére a jog- és
pénzügyi bizottság javasolja a
közgyűlésnek, hogy a közlel-
mezési ügyosztály jövedelmé-
ből 100,000 koronát utaljon ki a
népkönyha céljaira.

— Dienes János képkiallítása
az utóbbi évek legnagyobb mű-
vészi sikere lett és mint ilyen,
ma már anyagilag is fényes si-
ker reményével biztat. Tegnap
és ma a kiállítás számos szebb-
nél-szebb képe talált vásárlóra,
néhányik képtért valóságos ven-
senység folyt a vásárlók közt.
Örvendetes jele ez annak, hogy
Debrecen művelt közönsége az
igazi művészet pártolásában
anyagi áldozatokra is hajlandó,
tudván azt, hogy az így meg-
szerzett művészi kép még valu-
táris befektetésnek is a legjobb.

— Balla győzött. A sakkör
versenyén ma Balla Zoltán győ-
zött Kulcsár ellen -s ezzel a Dal-
my és Kulcsár elleni mérkőzés-
ből győztesen került ki. A kiváló
sakkmeister hajnalban el is utá-
zott már Debrecenből.

— A zsidó nőegylet népköny-
hája javára a jog- és pénzügyi
bizottság ma 4 öl dorongfa adó-
mányozására tett javaslatot a
közgyűlésnek.

— A jövő évi vásárok. Az
előjáróság a katolikus és zsidó
ünnepek naptári változásai mi-
att előterjesztést tett a tanács-
nak, hogy a jövő évben a Szent
György napi vásár április 3—11
közt, a Dénes-napi vásár októ-
ber 9—17 közt legyen. A tanács
az előterjesztést elfogadta.

— Százézer koronás újabb
vasúti lopás. A máv. vezetősége
ismét feljelentést adott be, hogy
az egyik debreceni vonatot is-
meretlen tettesek valószínűen
Szolnok és Debrecen közt meg-
lopták. A tolvajok két zsák bu-
zát, nagy mennyiségű üres zsá-
kot, két zsák lisztet egy tekeres
kétránypapirt, egy tűzifecsken-
dőt, nyolc zsák vereshagymát,
két olajos hordót, 600 kiló ká-
posztát, 730 kiló burgonyát és
sok más mindent loptak el. A
kár meghaladja a 100,000 koro-
nát.

— Baja Mihály lelkeszi szék-
foglalója. Csinos füzet jelent
meg a napokban, amely első-
sorban a ref. egyház hiveinek
szól, de amelyet mások is szíve-
sen olvashatnak. A füzet Baja
Mihály lelkeszi székfoglaló be-
szédét foglalja magában, vala-
mint dr. Baltazár Dezső püspök-
nek az új lelkeszhez intézett
üdvözlését, továbbá Baja Mi-
hálynak az üdvözlő szavakra
adott választát. Mind az egyházi
szónoklat, mind az üdvözlőbe-
szédek fölött a vallásos benső-
ség, a megértés, a szeretet fen-
kelt szelleme lebeg, de tisztán
mint irodalmi művek is magas
szinvaronon állanak.

— **Eltemette a homokbánya.** Belesz György 70 éves debreceni lakos tegnap délután a Dmke mellett levő homokbányánál dolgozott. A homok megcsuszott s az öreg embert maga alá temette. Belesz György ballábán s azonkívül súlyos belső sérüléseket szenvedett.

— **Lopás az iskolában.** A debreceni felsőkereskedelmi iskola igazgatója följelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes tegnap éjszaka behatolt a lakásába s zárt íróasztalából egy darab ezerkoronást ellopt.

— **Házhelyek felajánlása.** Debrecen város tanácsa a földbirtokreformról szóló törvény értelmében felhívja a város ingatlanokkal rendelkező lakosságát, hogy a házhellyel való ellátás céljaira alkalmas területeiket megfelelő, egyezkedés során később megállapítandó megváltási összeg ellenében a városi tanács gazdasági és erdészeti ügyosztályánál (városháza I. em. 25. sz. szoba) a hivatalos órák alatt ajánlják fel. Tekintve a szóban forgó magasabb altruisztikus szempontokat, joggal reméli a városi tanács, hogy a városnak a múltban oly sokszor annyi áldozatkészséget tanúsító vagyonos polgárai ezen reájuk nézve semmi megterheléssel nem járó erkölcsi kötelezettség elől nem fognak ridegen elzárkózni, annyival kevésbé, mivel az arra reászorultaknak házhoz juttatásával a Debrecenben osztálykülönbség nélkül oly súlyosan érezhető lakásínség gyors enyhítése csupán ezen akció útján remélhető.

— **Bőr-butorokat festek és javítok.** Szántó kárpitos, Zugó-utca. Telefon 11—19.

— **Iroda áthelyezés.** Tisztelettel hozzuk t. üzletfeleink b. tudomására, hogy irodánkat és pincénket Hatvan-utca 37. sz. alá helyeztük át. **Friedländer Testvérek** borszárművelők. Telefon 10—34.

— **Jókai összes műveit és Pallas lexikont megvételre keres Aczél antiquariuma.** Első Takarékpénztár-palota.

— **Brilliansért, aranyért és ezüstsért magas árat fizet Weisz aranyműves és ékszerész.** Püspöki palota.

— **Gyöngyörű selyem- és horgolt nyakkendők** Frank Imrénél, Piac-u. 43.

— **Legszebb és legkedvesebb karácsonyi ajándék** egy fénykép Kozmann és Társa műterméből, Piac-utca 44.

— **Szönyegeket, függönyöket, ág- és asztalterítőket, pokrócokat, stb.** a legolcsóbb árakban Horn és Erdélyi szőnyegházában, Debrecen, Kossuth-utca 19.

Minden külön értesítés helyett!

Mely fájdalommal jeleltük, hogy

őzv. Schneer Sámuelné sz. Haas Fanny urnő

hosszas szenvedés után 71 éves korában elhunyt.

Feljuthatón kedves halottunkat **pénteken, e hó 18-án délután 11 órakor** helyeztük a rákoskeresztúri izr. temetőben örök nyugalomra.

Emlékét örökké áldva kegyeleteit megőrizzük!
Budapest, 1921. nov. 16.

Schneer Mór, Schneer Adolf és neje sz. Eisenberger Ella, Nagy Albert és neje sz. Schneer Leona, őzv. Roth Arminné sz. Schneer Emma, Schneer Ernő és neje sz. Stein Margit, Steiner Zoltán és neje sz. Schneer Anna, — Schneer Sándor és neje sz. Kohn Manci és Schneer Károly gyermekei. Weisz Zoltán és neje sz. Nagy Margit, Roth Pál és István, — Steiner Pál és László, Schneer János és László unokái. Széke János és Zsuzsi dédunokái. — Haas Miksa, Eduard és Jakab, őzv. Donáthné sz. Haas Olga, őzv. Klopstockné szül. Haas Flora testvérei. Valamint az egész gyászoló család.

— **Színházi és alkalmi ruhákat** kifogástalanul fest, tisztít Koncz, Debrecen, Arany János-utca 10.

— **Első debreceni kézimunka és műhímző iparvállalat, Széchenyi-utca 1. szám.** Ajánlja a t. hölgyközönség és t. nőiszabó iparosok figyelmébe üzemet és varrási és hímzési anyagok és kellékek raktárát. **Perzsa hímzések, láncöltés és zsinór díszvarrások, ajourozások gépen.** **Előnyomda** a legdivatosabb sablonokkal vagy saját rajzolónkkal. Nagy raktár **gyapjú fonalak, cipész- és szabó-cérnák** alsó szálakból. Korona- és műselyem minden színben. **Horgoló és kötő pamutok, D. M. C. árúk.** Ideiglenes árusítás Piac-utca 79.

SZÍNHÁZ

MŰSOR:

PÉNTEKEN: *Hajduk hadnagya*, B) bérlet.

SZOMBATON: *Hajduk hadnagya*, C) bérlet.

VASÁRNAP: Délután: *Magdolna*, Este: *Hajduk hadnagya*.

HÉTFŐN: *Hajduk hadnagya*, A) bérlet.

Színházi iroda hírei:

Pénteken B) bérletben kerül színre a nagysikerű *Hajduk hadnagya*.

Rosszcsont kisasszony, Mary Pickford főszereplésével, a szezon legjobb vígjátéka, péntek szombat, vasárnap a Vigszínház-mozgóban.

A Lujza gözmalom égése, eredeti helyszíni felvétel, ma a Vigszínház-mozgóban.

? Hol és mikor megv a Salto mortale, Halálugrás?

Osiris, egyiptomi misztérium 5 felvonásban, az olasz filmművészet remek műve, felülmúlja a Cabiriát és a Quo Vadist. Tízezer szereplő. A keleti motívum filmjáték felülmúlja az eddig látottakat. A nagy zenekar keleti zenével kíséri. Az Apollo második nagy slágere, a Tava-

szí szerelem című, öt felvonásos dráma, Mattyasovszky Ilona és Fenyvessy Emil főszereplésével.

Mattyasovszky Ilona parádés szerepében, a Tavaszi szerelem című 5 felvonásos drámában, ma az Apollóban.

Az Apollóban ma két nagy ötfelvonásos sláger attrakció zenekar kísérettel. Jegyelővétel.

SPORT.

A DKASE—KTE mérkőzés vasárnap délután 2 órakor lesz az ügetőtéri pályán. Előzőleg egy kedves mérkőzés lesz a DMTK—DKASE törpe között.

A NyTVE pályája viz alatt van és ezért elmarad a vasárnapra tervezett DEAC—NyTVE bajnoki mérkőzés.

Megyery II. azonnal igazolható. A kerület intéző bizottsága tegnap esti ülésén foglalkozott a DKASE azon kérelmével, hogy Megyery Ernőt, az ismeretes Megyery-testvérek ügyének egyik szereplőjét, azonnali hatállyal igazolják le a DKASE részére. Az intéző bizottság a fegyelmi bizottság jegyzőkönyve alapján megállapította, hogy a Vasutas Sport Club Megyery Ernőt tagjai sorából kizárta s minthogy a fegyelmi bizottság nem találta jogosnak a kizárást, Megyery II. azonnali igazolását ajánlotta a központi vidéki bizottságnak. Megyery azonnali leigazolásával a DKASE egy válogatott halvesor fölött rendelkezik.

A DTE új intézője. A DTE futball-szakosztályának vezetésében változások állanak be. Nussbaum Jenő, a DTE mecénása, lemondási szándékkal foglalkozik, viszont az inézői tisztségre meg akarják nyerni a DTE egyik régi játékosát, Horváth Endrét, Horváth hajlandó is elfogadni ezen tisztséget és benne a DTE egy kiváló erő nyer.

A DTE klubavatója. Vasárnap este 8 órakor avatja fel a DTE

ACINQ.

— Regény. — (14)

Irtta: SZEKULA JENŐ.

— **Nagyon vad** — mondotta egy vörös, sunyi nézésű singidunumbeli ember, megtapogatva a legény hatalmas karját. — Farkasokkal nem lehet földet szántani. Az ivadékaik talán már megszelídülnek a fogságban.

Nevetett az ötletén s a tömeg helyesítő moraja kísérete zavart. E mellett folyt az alku köröskörül, vad, zavaros, ellentmondó kiáltások röpködtek a levegőben s a figyelem mindjobbban a nők felé fordult.

— **Kelj fel!** — kiáltott rá a kereskedő egy éjfekete szépségre, aki sehogysem akart előbujni a társnői közül. Csak mikor az ostor végigszuhintott a vállán, hosszú vörös utat csókolya fehér bőrre, tápáskodott fel lázas remegéssel.

Gyöngyörű nagy ametiszt szemé megtelt könnyel és az ajkát összeszorította a fájdalom.

— **Gyöngyörű idomok, ugy-e?** Tapogasd meg. Ne félj, nem harap. Most beszélek, barátom, aki minden portékámat ócsárolod. Ennek a leánynak jövője van! Ezzel üzletet lehet csinálni.

Lelkes szavait már egy jól táplált, felpuffadt képű emberhez intézte, akit Veraniusz sokszor látott Róma leghírhedtebb negyedeiben megfordulni. Egyike volt a legutálatosabb leánykereskedőknek.

A vásár untatta s megvetéssel töltötte el a lelkét. A szegény leányokra gondolt, a könnyekre, amelyekkel országutakat lehetne felöntözni. Mig nem találkoznak mindnyájan a kut körül. Vertumnusz isten szobra előtt, a hírhedt etruszk negyedben és életük sivar szeretkezésben pusztul el.

A vásártéren túl már az araviszk negyed kezdődött, különös, esetlen, rikító zöld festékekkel bemázolt házaival, amelyeket azelőtt sehol sem látott. A porban az uton hosszúhajú gyermekek fűrődtek. A különös viseletű asszonyok szalaggal átfont, fültre fésült hajdiszikkal egy pillanatra felkelte kíváncsiságát, de Rómára gondolt megint, önkéntelenül, buja, sok ezer szerelemtől égő leányaival.

Beesteledett. Távolabb a hegyek és a végtelen rétek következtek, messziről ide villogott egy másik araviszk falu tornya. A kereszton Marnogiusz hadistennek rikító színekkel bemázolt szobra sötétlett.

Távolról előtünekedtek Veiusz Szalina bátyatornyai.

Az országuton katonák hosszú csapata bontakozott ki a fekete füzesek közül. Porosak voltak, talán valami távoli csatából jöttek, mert a sasjel és a légió zászlai cserfalommal voltak megkoszorúzva.

Zsákmányt is hoztak.

Sok száz lány, magasnövésű, délceg hajadon ment sirva, kibontott hajjal, jajveszékelve. Valamelyik leigázott nép rabszóra fűzött gyermekei. A katonák vidám énekébe belefutott kietlen zokogásuk.

Rémülettel töltötte el őket a város látása, amely rájuk a szenvedések és a szolgaság kezdetét jelentette.

Veraniusz megszólított egy katonát, aki elmaradt a társaitól. Jóképű etruszk fickó lehetett. Most sebesült lábát kötözte az árok partján.

— **Honnan jöttök?**

— **Nagy csatánk volt** — felelt a katona — a Peiso-tó mellett. Nem tudom, ismered-e ezt a vizet? A barbárok Balatonnak nevezik. Tizenhét falut felgyújtottunk s egy egész törzset kardélre hánytunk. A férfiak mind elestek a csatában. Veszett elszánt nép. Bójoknak hívják őket. De leányaikat magunkkal hoztuk. Derék szüzek. Jók lesznek a szegény legionáriusoknak!

A katona röhögött s ment a különös menet után. Felhangzott a fáradt leányok jajveszékése, kiket a katonák dárdanyéval ösztökéltek, ha lankadtan borultak le az ut kövére.

A városban már fáklyák lobogtak s a nagy téren, ahová friss illatot sodort a dunai szél, enyhe alkonyatban sétára gyűlt össze a kisváros népe. Veraniusz kövér római asszonyokat látott itt, kevély és gögös hivatalnok- és katona-feleségeket, akik ugyancsak meghíztak ebben a gyarmatban. De köztük néhány virágzó szépség is volt, vállukra dobott vörös kendővel, sápadt arcú és vidékiesen fehér kisvárosi lányok. Veraniuszt sokan megcsodálták.

(Folyt. köv.)

új klubhelyiségét a Royal termében tea-estély keretében.

Budapesti játékosok Nyiregyházán. Ugy látszik, Nyiregyházán nagyban készülődnek a tavaszi szezonra. Erre vall, hogy a Nyiregyházai Torna- és Vívó-Egyesület az F. T. C. több kiváló ifjúsági válogatott játékosát levitte már Budapestről Nyiregyházára, ahol a NyTVE jövő reményeit jobbnál jobb állásokba helyezték el. Mint egyik fővárosi heti sportlapban olvassuk, az FTC vezetősége sem nézi tétlenül volt játékosainak hirtelen eltávozásait és az MLSZ illetékes fórumainál kereséltélt. Kíváncsian várjuk az ügy fejleményeit. — Itt említjük meg, hogy állítólag a Kisvárdai Testező Egyesület is kapott volna az egyik felosztott kőbányai sportklubból 1—2 futballistát, akik azonnal igazolhatók volnának. Fővárosi jó játékosoknak rendes körülmények között a vidéken való elhelyezkedése mindenestre emelne a vidék nivóját, lényeges azonban, hogy a budapesti játékosoknak vidékre való lejövetele ne játékoscsábitással legyen összefüggésben.

Birkózás. Felhívom az összes egyesületek előadóit, hogy e hó 18-án, pénteken este 6 órától 9 óráig a DTE tornacsarnokában tartandó szövetségi tréningen az általuk kijelölt birkózókkal pontosan jelenjenek meg. Bacsó Pál, kerületi elnök.

A MBOSZ keleti kerületének főorvosa. A Magyar Birkózók Országos Szövetsége keleti kerületének főorvosul dr. Forbát Ernő választotta meg. Az ő személyében kiváló orvost és lelkes sportembert nyert a kerület vezetősége.

Belföldi és porosz kőszén, koks és tüzifa
szobafűtésre és üzemek részére állandóan kapható:

Schuschitzky János és Társa cégnél
Debrecen, Iroda Szent Anna-u. 7. Telefon 1248. Telep Ispotály-u. 19. Telefon 1262.

OLAJMALOM!

Mindennemű **OLAJOS MAGVAT** igen előnyös feltételek mellett feldolgozásra elfogadjunk.
HAJDUMEGYEI VAS-ÖNTÖDE és GEPGYÁR
Ujvárosi-ut 5. Telefon 1401.

Széchenyi-fürdő (volt Telegdi) PETŐFI-TÉR 7. SZ. alatt, a nagyállomással szemben :: ::

Teljesen ujonnan felszerelt gőz-és kádfürdő állandóan nyitva, a legnagyobb tisztaság, pontos kiszolgálás, elendő fehéremű, az összes helyiségek fűtve vannak.

Gőzfürdő: Hölgyeknek: szerdán, pénteken. Férfiaknak: szombat, vasárnap.

Kádfürdők naponta! Közalkalmazottaknak kedvezmény

MEGNYILT a „**HUNYADI**” butorárúház!
Arany János-u. 10.
Tulajdonosok: KOVÁCS GYULA és KOVÁCS MIHÁLY

Ócska vasat, rozot és mindennemű fémet legmagasabb árért veszek Kovácsoknak használható becsérdek. Nagyobb tételért vidékre megyek.
Steiner, Eötvös-utca 110.

HUNGÁRIA-FÜRDŐ
gőzfürdője és kádfürdője
november végén ismét megnyitlik
Budapest Dohány-u. 44.

Tőzeg, szén kapható **KEMÉNY FATELEPÉN PESTI-U. 2.**

APRÓ HIRDETÉSEK

Apró hirdetések díja hétköznap 10 szóig 15 korona, minden további szó 1-50 kor.; Vasár- és ünnepnapokon 10 szóig 20 korona, minden további szó 2 korona. Vastag betűkből szedett szavak kétszeresen számítatnak.

VÉTEL.

Vörösréz hulladékot legmagasabb napi áron vásárol Mándoki rézműves, Arany János 13.

Aranyat, hamisfogakat, briliánsokat a legmagasabb napi áron veszek **Schiffmann** ékszerész, Piac-u. 67. Fröhner-szálloda, épület.

Olmot bármily mennyiségben veszünk, akár egész, akár tört vagy darabos állapotban. Piac-utca 49. II-ik udvar.

ELADÁS.

Smollpaszta, üveges tonta és kékitő engro árban kapható Mayernál, Simonffy-u.

BABI RUHAK cipők, Babi kelengye és keresztelő paplanok nagy választékban. dr. HEGEDÜSNÉ Gyermekdivatháza, Simonffy-utca 2.

Próbababa vászonból elado. Cim a kiadóban.

Eladó női és leány kabát, cipők, sapka, gyuró deszka pokrócok, ág- és asztalterítők, képek, rámak, linoleum, bőrök, csizma és nadrág, szalmazsák és sok apróság. Cim a kiadóban.

Tiszta egész ives makulatura (újságpapír) kapható 5 és 10 kilós csomagokban a kiadóhivatalban. Piac-u. 49.

KERESLET.

Aranyat, ezüstöt, briliánsat, zálogcédlut vesz legmagasabb napi áron Steiner Mihály, Hatvan-utca 2. zám, I. emelet.

Szedje össze padlásáról az üres üvegeket, sok pénzt kap érte! Simonffy-u. 56.

Házvezetőnek ajánlkozok intelligens — uri nő magános, idősebb uri emberhez, lehetőleg vidéki földbirtokoshoz. Cim a kiadóhivatalban.

Tanuló-leányok felvétetnek a **Hegedüs és Sándor** r. nyomdájába és könyvkötészetébe **Piac-u. 49.**

Ügyes kiszolgáló leány felvétetik fűszerszakmában. — Fleischer Mór, Hatvan-utca 15.

Különbejárato butorozott szobát keresek két személyre. Cim a kiadóhivatalban.

Kenyér-elarusító óvadékkal Dégenfeld-piacra felvétetik. Jelentkezni Bethlen-utca 23.

Kocsis lakást is kaphat, józanéletű azonnal felvétetik. Csokonai-utca 15., Klein.

Irodai munkában jártas kisaszszony, ki levelezésben és könyvelésben gyakorlattal bír, felvétetik. — Kürti cipőkrém magyarországi egyedarusítása, Hatvan-u. 38.

VEGYES.

Csillárok, asztali lámpák újra csi-szolását, átalakítás, szinezését. Új csillárok, villamos cikkek legolcsóbb napi áron Földvárinnál, Debreczen 1. Elektrotechnikai gyár Széchenyi-utca 55. Telefon 168.

Csinos szobát, kosztot és fizetést adok olyan jobb házból való fiatal intelligensebb leánynak, ki házimunka végzésére és 12 éves leánykaval való foglalkozásra vállalkozik. Jelentkezzen dr. Hegedüsné Gyermekdivatházában, Simonffy-u. 2.

Transmissióhoz való két felső kerék eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Felelős szerkesztő: **Dr. Hegedüs Loránt**
Kiadó: **Hegedüs és Sándor** irodalmi és nyomdai r.-t.

!! MEGJELENT !!

az annyira kedvelt és országosan elterjedt :: ::

Magyar Naptár

Igen bő tartalma és minden hasznos tudnivaló, miniszterium által az 1922. évre érvényes pontos vásári rész igen keresetté teszik a **MAGYAR NAPTÁRT.** Ára 35 korona. Kapható kiadóhivatalunkban és kihordó asszonyainknál, valamint minden :: :: könyvkereskedésben :: ::

Ó-Tátrafüred

(Stary Smokovec)

Elsőrendű magaslati gyógyhely

A Magas-Tátra legnagyobb és legkedveltebb gyógyhelye 1020 méter magasságban. Egész éven át nyitva. Közvetlen hálókocsi Bukarest, Brassó, Kolozsvár, Nagyvárad, Kassa, Poprádfelka. Poprádtól fűtött villamos vasut Ó-Tátrafüredig. Elismert elsőrendű alpinikus klíma, pormentes, ózondus levegő. Teljesen modern berendezésű, diatikus Tátra Szanatórium, továbbá Kurhotel minden modern kényelemmel és gyógyeszközökkel ellátva. Különösen ajánlatos vészegényeknek, anyagcsere bántalmaknál, Basedov-kórnál, különféle szívbetegségeknek, ideggyöngeségeknek. Hízó kúra, elsőrendű konyha, mindenütt központi fűtés és villanyvilágítás. Teljes elsőrendű pensio ára K 85-től felfelé szoba szerint K 130-ig. **Tüdőbetegék és fertőző betegék ki vannak zárva.** Felvilágosítással szolgál: Fürdőigazgatóság, Ó-Tátrafüred (Stary Smokovec) Slovensko

Vezető főorvos: **Dr. Gáman Béla** egyet. m. tanár

MEGJELENT!

Bugyi Sándor

Basahalmán belül sarjadt, Csicsogón született debreczeni muskátály talyigás

NAPTÁRA

az 1922-ik büsleges esztendőre — temérdek szép teshezálló kippel.

Szerkesztette: **SIMON ISTVÁN**

Aki ezt megveszi, többet ir vele, mintha egy tarisznya aranyat lelne. — Az ára mégis egyetlen ócsó: **35 magyar korona!**

Kapható a Hegedüs és Sándor r.-t. könyves boltjába, meg más boltokba is, csak kírni kell

MEGJELENT!